

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica Decima Tertia Post Pentecosten. Cum ingrederetur Iesus quoddam castellum, occurrerunt decem viri leprosi, qui steterunt à longe, levaverunt vocem dicentes, &c. Luc. cap. 17. Argumentum. ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

DOMINICA DECIMA TERTIA POST PENTECOSTEN.

Cum ingrederetur IESUS quoddam castellum, occurrerunt decem viri leprosi, qui steterunt à longe, levaverunt vocem dicentes, &c. Luc. cap. 17.

ARGUMENTUM.

Ostenditur, quod peccatores à iustis, & sanctis debeant degere separati, quia societas prava est periculosa.

Dum inter confinia Galilee, & Samarie Salvator hinc inde discurreret, & velut copiosus ac fecundus fons a quas salutiferas gratiarum diffunderet: nunc cæcos illuminando, nunc infirmos sanando, nunc surdis auditum, nunc mutis loquelam, nunc mortuis vitam donando, quis N. non obstupescat, si decem leprosi sanitatem desiderantes ad Christum non accedant, nec personam liter eum adeant, sed à conversatione hominum separati degant, eumque solà voce rogent, ut ad eos accedat? Steterunt à longè, le vaverunt vocem dicentes: IESU præceptor miserere nostri.

O inurbani, & turbici leprosi, quis hic est modus procedendi? an sanitas vobis cordi non est? an à filio Dei curati non optatis? cur ergo in propria persona eum non aditis? lepra vos non excusat, quia totaliter non impedit, quo minus eum adire possitis? an forsitan pigritia, & tardum laboris superat vestrum desiderium, quo sanari cupitis? non quia occurrunt ei, cur ergo vos alii non ingeritis, sed à tam multis, qui eum sequuntur, sequestrati estis? Steterunt à longè, & levaverunt vocem dicentes IESU præceptor miserere nostri. Non est dubium N. si per pigritiam, aut negligentiam hunc defectum commississent, non eundo in propria persona ad Christum eumque rogando eos vituperio dignos & sanatione indignos fore, sed lex in Levitico repetitur, quæ eos arcebat, & prohibebat: Leprosus omni tempore quo leprosus est, & immundus solus habitabat extra castra. Sic Procop. Leprosi iuxta legem immundi sunt, & à communi politia separantur. Et causam dicit Glol. Angel. dicens: Ne tubas in alios diffundatur, & ut advertit D. Augustin. Ne dum

lepra serpit, sani inficiantur: ne contagione diffusa plurimos perdat. Et Ludolph. Carth. concludit. Ritum legis Moysæ leprosi immundum erant. & ab oppidis, & urbibus exclusi, nec poterant cum aliis commorari, nisi steterunt à longè, quia non debebant appropinquare hominibus, ne eos inficerent, ad quod lex Iudæorum leprosi immundum non tangendum iudicat. O legem sanctam! o præceptum salutiferum pro bono communi!

Quis non scit, lepra peccatum, & leproso peccatorem denotat? ad hujus confirmatorem Petrum Blesensem, Theodoretum, & Guentacum Abbatem legitur: hinc si leprosi à suis procul abierunt, peccatores ab illis, qui habent in unitatem animæ, & sanctitatem vitæ procul abesse debent. Ne tubas in alios diffundatur, & contagione possit per plurimos perdat, prout in præfati discuti videmus, materia omnibus est utilisissima, & consequenter velle invenisse digna: vos filio vestro favore mihi favete, & ego debita brevitate vobis serviam, & ordo.

PARS PRIMA.

Steterunt à longè.

2. SI peccatores non velint se sequestrari, rotæ ab eis se iunge. Qui frequentat commercium malorum, seminat & zivia malitiae, sed frugendo eorum societatem flores meritorum colligit, qui pravorum societati se ingerit, periclitatur & ruinam invenit, sed si eos vitet per quosdam bonorum operum ad verticem vitæ perfectæ accedit. O Christiane audi moximum Scaccat.

Levit. 13.

Procop in lib. 2. Reg. c. 3.

Et causam dicit Glol. Angel. dicens: Ne tubas in alios diffundatur, & ut advertit D. Augustin. Ne dum

Ut resolutionem hujus facti habeamus, gressibus meditationis ab Abele justo ad Christum innocentem, à Caino percussore ad Joannem precursorem, à sanguine Abel, ad aquas Jordanis transeamus. Venit Jesus à Galilea in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. Christus vult baptizari? quodam est hoc paradoxon, cum effectus principalis baptismi sit, deletio peccati originalis, & actualium, si sit opus, collatioque gratiæ, & Christus non contraxit peccatum originale, nec actuale commisit, habueritque plenitudinem gratiæ, cur ergo vult baptizari, res quæ & ipsum Joannem in stuporem egit, nam idem dixit: Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?

Matth. 3.

Palchaf. l. 2. in Matr. in lib. pat. tom. 9. D. Max. hom. 1. in Epiph. Iansen. in concord. Ev. c. 14.

Gen. 3.

Gen. 4.

Ambr. l. 2. de Abel c. 9.

Rupert. l. 4. Gen. c. 6.

rum peccata excusatis, ipsi quoque, qui fuerant illum ad poenitentiam invitati. Idem confirmat Paulus Accessit ad nos: i Tyranenti multorum Jesum, & sanguinis aspersorem, multo clamantem quam Abel. Et merito, multo melius clamabat sanguis Christi, quam Abel, quia sanguis hujus iustitiam, illius pietatem rogabat, hæc ut Gehzemani intrat filius Dei, & in oratione patri adgenicularus illas sanguinis fudit, & factus est sudor ejus, sicut gutta sanguinis decurrens super terram. Idem Rupertus: hinc sanguinem Christi morem sollicitudine affumit: Verè tantum miraculum sudoris non erigunt fuit, qui contra infelices, à sancto hominibus laudatos, in prasagium iudicii terribilis, & vindex horribilis in terram decurrit. Sanguis redemptionis in cruce, quantum differat à seipso in homine in cruce petiit veniam, in horto vindictam. Ne miremini N. quia decurrebat super terram, ut dicitur, est unitus est terræ vindicativus, & factus est vindicativus: In prasagium vindictæ horribilis in terram decurrit.

8. Quam sit periculosum, & nocivum commercium cum malis, à sancto Petro interrogat. Ego principem Apostolorum in quatuor locis, scilicet in Cæsarea, Cænaculo, horto Gehzemani, atrio Pontificis considero: in primo loco Christus discipulos, quid sentiant de sua persona interrogat, quem dicunt homines esse filium hominis? & respondit: Alii Ioannem Baptistam, alii Eliam, alii vero Ieremiam, aut nunc ex Prophetis: sed sanctus Petrus omnes anteit, & liberè cum filium Dei constituit, Tu es Christus filius Dei vivi: Melius loqui non poterat. In cænaculo Apostolis salvator prædicit, Omnes vos scandalum patientes in me in isto nocte. Petrus surgit, & a se nullatenus delectandum magistrum, indè se ad carceres, & mortem paratum esse jactat: Tecum paratus sum in carcerem, & in mortem ire; magno animo pollet factus Petrus, in horto Gehzemani dum milites Christum captivum ductum accurrunt, Apostolus quemdam in particulari scilicet Malchum videns, male præ cæteris tractare suum magistrum, gladium exivit, eique auriculam præcudit, Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, & percussit Pontificis servum. & abiecit auriculam ejus dexteram. O discipol. in generositate defendendo Uon mo non imer copias armatas? defendum in aula Principis sacerdotum cum malitis igni astat ad se caletacendi m, & à quodam ancilla interrogatus, num allecta esset Christi?

hinc Palchafius. Expaverat eum ad se venisse, cui nulla inerat baptizandi necessitas, eò quod ipse tolleret peccata mundi, sicut jam idem testatus fuerat. Et S. Maximus respondet: Ut sanctificaretur aquas. Hinc opinioni etiam subicit sanctus Pater Ambrosius: Idem baptizatur Christus, non ut sanctificaretur ab aquas, sed ut ipse aquas sanctificaret, & purificatione sui purificet fuenta illa, quæ sanguis. Et en aliam difficultatem. Quando nonquam aquæ fuerunt maledictæ, ut rebenedicti, & resanctificati debebant? ego aquas non secundum se, & immediate, sed per accidens, & ratione alterius maledictas puto: in principio mundi fuit maledicta terra: Maledicta terra in opere tuo. Aqua terræ semper vicina est, & conjuncta, atque terræ maledictiones participat, & idem sic concludentibus citatis Scripturis baptizatus est Christus, ut aquas sanctificaret.

6. Hoc modo solvitur alia difficultas de sanguine Abel, qui supplicia, & vindictam à cælo urgebat: Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra; propter hominem terram maledicta fuit, & ut se vindicaret in damnum hominis spinas, tribulos, lapides, & ferrum produxit, terræ innatabat sanguis, terræque se commiscuit, & vindicativus est factus per accidens: hinc observat sanctus Ambrosius Deum dicere, sanguinem clamasse à terra, ac si e proximitate eum terra red-

dit us fuisset vindicativus: Non dicit, clamat ad me de Abel & de vulbere, sed clamat ad me de terra, & si frater Cain. c. 9. pepererit, terra non parit, si frater tacet, condemnat.

7. In confirmationem illorum, quæ hucusque dixi de sanguine Abelis, considerandos effectus sanguinis Christi vobis propono. Rupertus Abbas: sanguinem effusum in cruce misericordiam, & veniam rogasse crucifixoribus ten-

Gen. c. 6. statur. Pro omni mundo interpellat, & universis

pretit id negavit: *Mulier non novi illum.* Alius
 libenter: *Est u de illis es: & ille rursus negati-*
ve respondet. O homo non sum. Ferme omnes
 ex hoc, & accentu Galilaeo eum notum asserere
 vult: *vere ex illis es, nam & Galilaeus es.* Et teste
 D. Marco. *Capit anathemizare, & jurare, quia*
negavit hominem istum quem dicitis. Quotum Pe-
 trus scilicet abiit? *Quotum mutatus ab illo? in*
perpetuum Caesaree libere eum filium Dei agnos-
centis concaculo constanter se profiteretur fidelem;
in hincro Getichemani genitose eum defendit, &
notum in Palatio pettinaciter eum negat. An-
tepetrus, nonne meticolosus, antea genitose
ion, antea timidissimus lepus, dicit Petre, qualis
est haec mutatio, primo verax, & fidelis, postea
blasphemus, & infidelis N. verba Petri observari
debet. Teum sum paratus in carcerem, & in
mortem ire, quasi diceret: quomodo tecum ero,
conspicissimam tuamorem & fidelitatem manebit, Te-
nam paratus sum: Sed dum fuero inter malos,
impossibile est, ut bonus conferret. Deo inter
gentem, quae blasphemam, & quae te filium Dei
dicere non credit, ego & te nego, & te blasphemum.
 Andree Glossam Ordinarium: *Quam noxia pra-*
torum colloquia inter infideles cernimus senegavit
esse, quam inter condiscipulos iam filium Dei fuerat
confessus. Si a longe scisset, eum non negasset, id
condemnat Archiepiscopus Constantinopolita-
nus: Petrus existens cum discipulis in nocte caene
dimisit multum erat audax, & securus: cum au-
tem venit ad atrium summi sacerdotis Dominum
abscissem unius ancilla negavit, totum commerc-
io pavorem ascribitur.
 9. Dis. quid bonus agendo cum malis pro-
 ducere potest, forsitan eos convertere sperat? miror,
 molivi negotio pervertetur bonus: *facilis est,*
verba sunt Gregorii Nazianzenae, vitium con-
vertitur, quam virtutem impertiri, quemadmo-
dam etiam facilis est morbo alieno infici, quam sa-
lutem largiri. Et D. Joannes Chrysostomus:
Quotum natura sic est, ut quoties bonus malo con-
jungetur, non ex bono melioretur, sed ex malo
bonus corrumpitur. Cum his agendo non lucra-
mus, sed multum perdimus.
 10. In sacro Genesi Moyses loquitur de illo
 serpente, qui infensus a Diabolo matrem Evam
 seduxit: & ubi septuaginta legunt: *serpens erat*
prudentissimus bestiarum & Pataphrasia Chaldaea
venit, Serpens erat sapientior cunctis bestis agri.
Nostri vulgata substituit. Serpens erat callidior
cunctis animalibus terra. Sed quomodo sapiens,
& prudentia transiit in astutiam? quomodo
Evilati Dominiale.

sapiens virtuosus migravit in vitiosum? Ruper.
 tus Abbas, Eucherius Lugdunensis Episcopus
 respondent, Diabolum tentanda Eva serpen-
 tem in vasific, & has mitas metamorphoses cau-
 falli. Audire Eucherium. *Non ex sua natura (ser-*
pens erat callidior,) sed ex diaboli spiritus infla-
tionem, qua in illo erat, & per illum doctum agebat:
utebatur enim serpente diabolo, quasi organo ad
perpetrandam calliditatis suae malitiam. Petrus, Perer. lib. 6
& Abulenlis ejusdem sunt sententiae. Subintra. disp. 1. fol.
verat vero serpente, sunt verba Tostati, ut in eo 608. Abul.
verba formaret, & ut vult magister in historiis lib. 9. 1.
scholasticis, accepit Diabolo quoddam genus serpen-
tis, quod recte incedit, quos Pharias vocant. & dicit,
quod ille serpens habuit vultum virginem, ut ma-
gis Eva compleret. Eadem est doctrina mei S.
Patris Augustini. Astutissimum omnium bestia-
rum dicitur est serpens, propter astutiam Diaboli, qui in Gen. 3.
in illis, & de illo agebat dolum. En conclusionem 29.
 Ruperti Abbatis: *sciendum, quod serpens antequam*
foret organum diaboli ad perditionem hominis (sa-
piens vel prudens poterat dici, postquam autem pru-
dentia ejus malitia Diaboli conjuncta est, & oppo-
ritum ministerium mortis praebuit, callidus, & ne-
qua, sive versipellis rectus potest nuncupari. Nunc
serpens videtur lucrum, quod ex familiaritate cum
Daemone rethit: antea erat sapientissimus, &
prudētissimus, nunc callidus nequa, & versipellis.
 11. Dum gratiofus magister cum discipulis in
 concaculo ageret; Judae dixit: *Quod facis fac*
ctius; Juda prodicionem, quam coide concepisti,
quantum est possibile accelera; Christus stimulat
Judam ad traditionem? Domine, an non sufficit,
quod ad hunc actum coopereris permittive, sed
& concutis consultive, imo imperative, obfir-
matione januae potius ejus exitum impedit,
eum que detinere detebas: vix discipulus ingra-
tus pedem extulerat, cum ergo exisset. Et illico di-
xit Jesus nunc clarificatus est filius Dei, nunc? dum
Judas abiit? ergone ante abitum proditoris non
erat clarificatus?
 12. S. Evangelista Mattheus successus supre-
 mo Judicii die eventuros recensens, peccatores ab
 Angelis in orbem derubandos dicit: *Et mittent*
eos in eraminum ignis, ibi erit status, & stridor den-
tium. Et postea lubdit malis remotis, iustos instar
solis micaturos, Tunc fulgebunt iusti sicut sol. Ego
quale obstaculum peccatores posuerint, ne ju-
sti relucere possint, imo eorum splendor obfulce-
atur, scite desidero. Dicit id Joachim Abbas. So-
paratis iniustus de medio iustorum, fulgebunt iusti
sicut sol, quia nimirum non potest esse dies in perfe-
cto

Rupert.
Abb. Ea-
cher lib. 1.
in Gen. 10.
ser. 1. Bibl.
vet. Pat.]
Perer. lib. 6
disp. 1. fol.
608. Abul.
lib. 9. 1.
Aug. l. 11.
in Gen. 3.
29.
Rup. Abb.
lib. 3. in
Gen. c. 2.
Toan. 13.
Mat. 25.
In Apoc. c.
21. rex. 1.
cto

to splendore, quamvis pars aliqua tenebrarum
lucis crepusculum obscurando denigrat, sed quo-
modo discedentibus tenebris dies clarus effulget,
ita detrusis impiis in inferno sublegetur iusti. Idem
argumentum de Christo in carnaculo, dum Jua-
das in ejus, & Apostolorum societate erat, for-
mare possumus. Judæ nigredo eorum clarita-
tem inambare videbatur, sed dum exivit, &
pedem extulit, tunc clarificatus est filius homi-
nis, & ut scribit S. P. Augustinus: Exiit Judas, &
clarificatus est Iesus, exiit filius perditionis, & clari-
ficatus est filius hominis, exeunte immundo omnes
mundi remanserunt. Doctrinæ S. P. Augustini

August.
Arad. 03 in
Ioan. c. 13.
Celada de
bened. Pa-
triarcha-
rum c. 1.
2. 1. §. 13.
quidam Auctor modernus accinit: Non satis glo-
rificatus est Iesus, quia adhuc est Iudas in ejus con-
tubernio, adhuc non satis clarificatus est Christus,
quia in ejus collegio adhuc Iudas numeratur: cum
autem abscedit, & Iudæa societatis egressus sit, sic
Iesus cum suis exinde gloriosus effulsit.

11. Ego cur inter Apostolos solus Judas avari-
tæ furtis, proprii lucri commodo interitus fuerit,
quæ omnia sunt vitia enormissima, quæ ho-
mo patiare possit, scire velim. Erat discipulus
Christi sicut & aliagebat, cum bonis, exempla
sanctitatis videbat in suo magistro. Dum omnes
alii paupertatem, & virtutes amarent, cur Jua-
das totum contrarium fecit? si fuisset natus
princeps inter delicias nutritus, auro & argen-
to dives, hæc omnia transire potuissent, nam
vita Christi, & Apostolorum eum dedecussit,
sed erat pauper, miser, vilis, filius futoris, er-
go suo statu, & vita Apostolica contentus,
abstinereque à furtis, propriis lucris, & avari-
tæ debuit. Pater Labata causam affert. Dum
eam dispensatorem collegii Apostolici fuisse as-
serit. Ratione ejus officii cum opificibus, & in-
stitoribus à quibus, vel accipiebat elemosynam,
vel victui, & vestitui necessaria emebat, agere
debuit. Hi cum essent avari, fures, proprio lu-
cro dediti (de bonis non loquor) nil miri si Ju-
dæ imperfectiones eadem adificata sint. Agens
cum claudo, claudicare discit. Ea quæ ab avariis
hominibus desumpsit, ita prævaluerit, ut ex sancto
Dei Apostolo fur & proditor, & divina majestatis
evaserit reus propter lucrum triginta denariorum,
quia scilicet patris lucrari à mercatoribus didicerat,
quam paupertatem à discipulis suis. Præterea
Christus timens ne post mortem Judas supervi-
vens, cum Discipulis ageret, ut antea egit, sicque
ejus defectus reliquis affricarentur, non nisi Jua-
dæ suspensio, in cruce mori voluit, ut de hoc ceteris

Labata
Tom. 1.
verbo so-
ciatus prop-
2.
Orat. 22.
ellect. Sic beatus Iudas Abbas: Nec Dominus Ie-
sus prius ascendit in crucem, quam Iudas esse de-
lisset à medio Discipulorum.

14. Abraham, & Sara, Isaac, & Imael
convivere noluerunt, ejus ancillam, & filium
ejus. Sed si erant fratres, cur conjunguntur? Quis
namque Vates: Ecce quam bonum, & quam ju-
cundum habitare fratres in unum. Noluerunt sal-
vatore non voluisse esse arbitrum in divisione bo-
norum inter duos fratres scio, ne occasione scilicet
separandi haberent; hinc requisitus respondit:
Quis me constituit Iudæum, & derisorem inter vos,
Cur ergo Abraham hos duos in eadem domo
non patitur? responderit D. Bernardus. Per Ima-
el peccatores, per Isaac justos intelligi, &
quia hi non bene junguntur, ne occasione scilicet
separandi haberent. (sunt verba cujusdam moderni)
Sara filium ancillæ non futurum heredem cum I-
sac, quia nulla inter justos, & injustos conjunctio
convenit. Et Lytanius. Percepit quod esset pro-
prium ad luxuriam, & timens ne ad similitudinem
sui Imael emigraret. Et Thomas Angelicus. Per
pulum illo tempore erat cultor Dei, principales in-
vandas, & propagandas erat de solo Isaac natus
rus; illi autem populo erat valde notoria, & perni-
losa communitio cæterorum, si starent cum eis in con-
vitiis, & coheredes, quia tunc de facili sciderent,
corrumperent veritatem divini cultus. Omnes
concludunt, hos duos quantumvis fratres non
bene convixisse, quia Imael malus facillime locu-
citatem Isaac contaminasset.

15. Non credo me errare si peccatorem ca-
bonem esse dixerim, qui accensus adurendo con-
sumit sanctitatem bonorum (ut audivimus) &
extinctus eorum honorem, & reputationem
commaculat: dicite cur Christus non solus, vel
ad partem, sed in medio inter duos latrones fuit
crucifixus? Theodoretus hoc fuisse stratagemam
Diaboli asserit; Christus apud multos in bonis
existimatione erat, qui eum filium Dei crede-
bant, inter hos erat Centurio, qui glorificavit eum
dicens: vere hic homo justus erat. Vel ut scribit
S. Marcus: Filius Dei erat: Ut ergo ejus tantum
tolleret, aliud medium invenire non potuit,
quam ut inter duos nebulones crucifigeretur, ut
omnes dicerent, cum latronibus esset in cruce
actus, ergo bonus esse non potest, quia medium
participat de exitibus; ut reputaretur peccator, &
non justus latro, & non sanctus, medium et in-
cum assignarunt. Audite Theodoretum: Male est
opinionem de Domino invenire volens Diabolus, ut
iam latrones faceret crucifigi cum eo.

16. Quid est an forsitan animus convertendi cum
 parvis sufficit: ita ut aliquis his periculis non in-
 volvetur? si Deus concussu extraordinario tibi
 hoc succurrat, ego id scio impossibile. Divina
 magnificentia Abraham comparat dicens: nihil timeat,
 sed eius specialem Protectionem fore: *Noli timere
 Abraham, ego Protector tuus sum, Qualis potuit
 hic esse metus, ut adjutorio speciali Dei indige-
 re, quatenus ab eo liberaretur? multi eum tunc
 ante idololatrias virisse putant, ideo Deus ei pro-
 tectionem particularem promittit, quia sine illa
 sibi ab Abrahamo non servandam time-
 bat: peinde ac dixisset, quomodo inter idolola-
 tras obsequentiam, reverentiam, & devotionem
 Deo reddere poterit, idcirco dicit Dionysius Car-
 thaginensis, *Indignus Abraham protectione divina,
 quatenus in medio idololatriarum, ac pessimorum
 tunc morabatur, ne cum per verum illum perverteretur.**

17. Ipsimet beati, ut ita dicam, timebant peri-
 culum, si unus peccator in Paradiso eis adesset,
 David ultimo iudicii die accessit, quod beati dam-
 natus atrocissimis pœnis dicit cruciari, videbunt,
 Iulioque alloquens, ait: *Verumtamen oculis tuis
 considerabis, & retributionem peccatorum videbis.*
 Quia non claritas gloriæ hac visione horrenda
 corretur, & sanctis incutatur terror fieri nequit,
 ergo non totaliter erunt beati? nam corporales
 fluctationes saltem per redundantiam, animam
 afficere scio. Effugit glorificati, sed oculi tenden-
 tes in objecta adeo horrenda, aliquo modo læ-
 dentur. Cur ergo objecta ita horrenda iis obji-
 ciuntur? respondet Divus Bernardus. Ne suspi-
 ciatur aliquem damnatum ex inferno liberan-
 dum, & in societate eorum cœlo admittendum,
 hinc eos videbunt Paradiso exules, & orco æter-
 naliter addictos: nam si per impossibile imagi-
 nari possent damnatorum aliquem ex inferno
 liberandum, & cœlo admittendum, in continuo
 timore degerent, & eos societatem metuentes:
 non, non dicit Deus, nolo eos hac turbatione
 commoveri, volo ut in inferno procul à vobis dissi-
 cas semper hæreat. En verba Bernardi: *Retribu-
 tionem peccatorum videbis, securitas perfecta iustiti-
 am, cum iusta retributio peccatorum, qui videlicet
 nec humanam aliquando, nec diabolicam ultra vo-
 rent malitiam possent: hæc securitas eos perfecte
 beatos reddet, hæc est nova lætitia, concludit Bel-
 laminius, causa homini iusto, cui non solum promit-
 tur victoria, sed etiam quod si cum magna volu-
 pte visurus propriis oculis inimicos suos jacentes,
 & pro meritis punios.*

18. Hactenus dicta textu sacre Genesim confir-

mo. In principio mundi Deus dixit lucem à te-
 nebris. Hic Philosophus objiceret, illa tantum
 posse dividi, quæ antea fuerunt unita, & conjun-
 cta, sed si tenebræ & lux sint contraria, quomo-
 do poterunt stare simul? multi Scriptores facti,
 & specialiter Rupertus Abbas, Divus Ambro-
 sius, Sanctus Pater Augustinus per tenebras Dæ-
 mones, per lucem Angelos intelligunt. Do ver-
 ba Ruperti: *Quia sunt ista tenebræ, nisi omnes
 Angeli Satana cum eodem suo principe? has uti-
 que tenebras Deus à luce dixit, quia Angelos ma-
 los à bonis separavit: dixit, inquam separationem
 immutabilem, ita ut nec iusti qui ceciderant, resur-
 gere, nec illi qui cum peccare possent, peccando ca-
 dere. Et cur hæc separatio? illud, quod supra
 docui repetere possem, nigredo harum tenebra-
 rum diabolicarum claritatem lucis Angelicæ ob-
 fuscaisset, sed à doctrina Ruperti discedere nolo.*
Dixit separationem immutabilem ita ut nec isti etc.
 Ut Angeli maxime distantes à dæmonibus sem-
 per secuti essent.

19. Ultimo paradoxum vobis auferre aude-
 rem, si uti spero sanctitati Salvatoris me non præ-
 judicatum celessem. Scio me ad homines dis-
 cretos perorare, qui ex meo discursu, relictis spi-
 ritibus solas capere: maxime cum terminos debi-
 tos excedere nolim. Ipsemet filius Dei, qui dæ-
 monibus horrorem, & terrorem incussit, cum
 malis agere timuit. Sanctus Andreas in crucem
 est actus, in eaque biduo vivus hæsit: *Biduo pen-
 debat in cruce beatus Andreas, Christus etiam in
 cruce est suspensus, & non nisi per tres horas vi-
 xit: Ab hora sexta, usque ad horam nonam. Quo-
 modo est possibile sanctum Andream seipsum, &
 vitum simplicem per duos dies restitisse tormen-
 tis crucis, & Salvatorem triginta trium anno-
 rum hominem, & Deum, cuiusque humanitati
 in infirmitatibus succurrebat divinitas, alperæ
 ligno crucis non nisi per horas tres obstitisse? er-
 gone miles duce generosior erit? videmus: si
 causam hujus disparitatis doctrina mei Sancti
 Patris Augustini assignare possimus: ille ait: cru-
 cifixum nunc ad latronem bonum, nunc ad mal-
 lum se convertisse, de bono cogitabat, & de malo
 recogitabat, & tacite latroni bono dixit, felix es
 tu, qui tuam fortunam invenisti, recogitabat mal-
 lum, & aiebat: O te infelicem, tibi offero bo-
 num, & illud tenuit: cogitabat, de bono latro,
 quam prudens fuit, qui paucis verbis emere
 Paradysum scivisti. *Recogitabat, & tu unico suspitio
 illum obtinere potuisti, & nolisti. Cogitabat,
 tu corde es tenero, & me consolaris, Recogitabat,**

Gen. 1.
 Rep. lib. 1.
 cap. 3. in
 Psalm. 75.
 Amb. de
 Parad. 2.
 August. 11.
 de civit.
 Dei c. 19.

In vita
 debet in cruce
 Matt. 27.

tu es obstinatus in malo, & affligis. *Cogitabas*, tibi aperitur cælum, & Angeli descendunt, ut te laurea martyrii cingant: *Recogitabas*, tibi pãnditur infernus & demones solvuntur, ut te tormento. *Cogitabas*, tu venies ut fruaris premio laborum. *Recogitabas*, & tu errata tua dilues. *Cogitabas*, tu æternaliter gaudebis gloria tui Domini. *Recogitabas*, & tu in atrocitate poenarum moriens vivendo, & privatus Deo moriendo vives.

Tom. 19.

Demum *hora nona inclinato capite emisit spiritum*. Ex hac pia meditatione causã difficultatis propolite assignari potest, Andreas in crocem actus, nullum peccatorem socium habebat: hinc *virgino vivens in cruce*, sed Christus impio ad ejus sinistram appenso, & in malo obstinato vicinus erat, quasi dicebat: Ego, hanc proximitatem ferre non valeo ulterius. Magis hac societate, quam clavis crucis torqueo; cor transfigi sentio, & hæc vicinitas mortem accelerat. Augustinus huic meum disensum claudic, dicens. *Non potuit sustinere commercium peccatoris.*

20. *Steterunt à longe*. O quam nociva est societas pravorum, parens ille habet filium timerem Deum, devotum, qualibet die templum frequentat, quotidie preces solitas recitat, non nisi verba sancta proferat, est modestus, obediens, cum satisfactione parentum, & quia aliquo modo est adultus, ad libitum exitus ei conceditur; sed spatio duorum mensium adeo factus est perversus, & malus, ut nil plus dici possit; est inobediens, lufor, blasphemator, non nisi impudica ab eo audiuntur, est sentina vitiorum, & ex Angelo in Diabolum migravit, quoniam est hæc mutatio: in malam societatem incidit, & ita effectus est pravus, ut lepram malitiæ contraxerit, & si steterit à longe, sanctitatem conservasset, tales ergo

Matth. 18: fuge, & monitum Christi sequere. *Sivoculus tuus* L. lib. *ho-* scandalizat te erue eum & projice abs te. Lex est in contrarium; *Nemo videtur Dominus membrorum suorum*. Hæc jussio Christi est nimis paradoxæ, & canonibus, atque summissis sic determinantibus, adversatur. *Gravissimum crimen est* c. 6. 1. n. 8. *contra naturam in se manus convertere*: Maxime quando membrum habet speciale officium. Tale membrum est oculus. Nihilominus alii volunt nonnunquam mutilationem esse licitam, dum scilicet salus totius corporis abscissionem requirit; e.g. si auris, manus, pes, toti corpori infectionem minaretur, quid ergo tibi præcipit Salvator? *Sivoculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te*. Qualis est hic oculus te scandalizans? nisi ille amicus pravus cum quo agis: hinc si ocu-

Diana p. 4. s.

lum debeas eruere, ne inficiat caput, & corpus. Tristis quanto magis te debes separare ab illa societate, quæ animæ damnationem tibi caute potest: hic est verus intellectus verborum Christi: *Hic Chrysolostomus*, ait Chrysolostomus: *ut amicos quos agis in Deo, oculos caros habes, & ad omnem vitæ usum amicos, si ad animam salutem impedimentum afferant, amputes, & abijcias*. Hos ergo leprosus fuge, & certum reddere Martialis, quod *gaudios magis & minus dolebis*. Et quiesco.

ALTERA PARS.

21. *Fuga societatis pravæ plurima pericula evadere possumus*, Id specialiter faxim: a Diopara dicant, volo; Elisabethæ uxor Zachariæ jam per sex menses uterum gesserat, dum à Minerva videbatur: sic perhibet sanctus Evangelistæ Lucas, *Exurgens MARIA abiit in montana cum gestatione, & salutavit Elisabeth, & facit tertius commemorat*, eam postquam per tres menses ibidem fuisset commorata, ad proprios lares rediisse: *Mansit autem MARIA cum illa quasi mensibus tribus, & reversa est in domum suam*. Janinius Elisabetha jam partui vicina virginem discessisse observat, idque ex verbis Sancti Lucas, *quasi mensibus tribus*, deducit. Sexto venit, & nono necdum completo dum Joannes in locum reddendus erat, abiit. *Verum cum jam partu tempus adesset, discessit ab ea*. Si tam diu ibi hæset, cur non expectat navitatem? quid importaret, si quatuor vel quatuor diebus ulterius mansisset? ei non fuisse negotia magna, quæ reditum urgerent, credo. O abitum mysteriosum! quam primam Elisabeth prolem in locum edidisset, omnes consanguinei, vicini Zachariæ, & Elisabeth de prole mascula congratulati erant. *Er venerunt cognati, & cognati ejus, & congratulabantur ei*. Ac si diceret: dedecet puellam virginem inter tantum concursum commorari: *discessit ab ea*, dicit Janinius; *ut multitudinem affluentem ad parturiam fugeret*. Non abiit, quasi sibi metuetet, sed ut exemplum daret, fugiendi homines, illos maxime, quos non novimus. Idem confirmat Victor Antiochenus? *Rediit MARIA, quia circa Villam Elisabetha partum magna hominum multitudine ad partum Zachariæ edes confuzura erat. Virgo autem se à tantis cratissima virgine quadam pudore nulla hominum conspectus declinabat*.

22. Patriarcha Jacob in Egypto graviter infumabatur, & dum se moriturum cognosceret, filius quatenus olla in terram Chanaan daret,

terent, ubique sepelirent, iussit: *Sepelire me cum patribus meis in spelunca duplici, qua est in agro Ephraim Hethibai contra Mambrein terra Chanaan.* Cur non voluit tumulari in Aegypto? dicebat quidam homo probus, dummodo animae sit beata, ubi corpus sit non curo: Oleaster difficultatem solvit dicens. Aegyptios fuisse idololatrias: hinc nec olla inter eos voluit sepeliri: *Audis quam mala sit conjunctio malorum, ut non solum vici, sed etiam defuncti voluit iusti cum ea commorari? Si timeant mortui, quid ageat vivit?*

23. Si ergo conversatio cum pravis sit adeo perniciosa, cur non conversaris cum bonis? ad hoc hortatur Plato, *conspice ad bonorum virorum consuetudines, ubi partim audias, partim tu quoque facias iusto honestaque ab omnibus esse colenda.* Basilias Imperator filium ad hoc inducens agebat: *Si hanc inquit veris viam, ad solida germanaque virtutis veros limites brevi pervenire poteris: Et Seneca inquit. Satis est cum bonis jaceres, quam cum malis vivere. O quam est vita beata, agere cum bonis! quis unquam inter tot angustias deprehendatur, ac bonus latro? peccata cum atrocabant, dolores torquebant, conscientia mordebant, Dæmones terrebant, infernus exspectabat, divina iustitia minabatur, mors invadebat, fluctuans in mari afflictionum ad crucifixum Redemptorem se vertens petiit suppetias: *Memento mei dum veneris in regnum tuum.* Ego infelicissimus sum peccator mundi, opera mea me damnant, contra me caelum, terram, oceanum, stare video, in oceano meorum dolorum aliud non testat, nisi an hora spei, ideo me tibi commendo: *Memento mei.* Sed ille Deus, qui solandis peccatoribus semper fuit promptus respondit: *Hodie mecum eris in paradiso.* Hinc neus S. P. August. subintrat, & particulam mecum subtiliter ponderat. Primam fronte haec superflua videtur, si divina clementia eum enpetere inferno, & donare paradiso voluit, nulli cebat dicit: *Hodie eris in Paradiso.* Esse in*

Paradiso, & stare cum Deo conjuncta sunt: Christus dicere volebat, ne timeas o latro, quia hodie te in meum sodalem recipio, hodie dum mecum eris, liberaberis ab omni malo, nemo te offendet, & omnibus bonis fueris. *Hodie*, ait S. P. Augustinus, *meum eris, ne forte vereris, S. August. ne aliquid tibi in isto beato nemore, ne antiquus ille latro insuetur; possessio tibi illic me introducens de com. firmabitur.*

24. Deus Abrahamo sic praecepit: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram, quam monstravero tibi; Obedivit Abraham, & de necessitatibus sibi providens, suisque valde dicens discessit: *Egressus est Abraham, sicut praeceperat ei Dominus.* Hic facit textus recitet, etiam Loth cum comitari voluisse, Et fuit cum eo Loth, cui Loth don o paterna, amicis, consanguineis, opibus relictis voluit comitari Abrahamum? Deus hoc ei non mandavit: an non ergo esset melius, ut parceret huic labori, & frueretur deliciis patriae, dubium hoc movet quidam modernus: *Cum tibi o Loth iustum non fuerit patriam deserere, quomodo per rationem laboriosae, & difficili te accingis, quieti & amori parentum praefers iter arduum? Et idem responder. Impellit cum unius iusti societas, qua parentum & amicorum consortio, & utilitati est preferenda. Societatem Abrahami amicis, patriae, opibus prae tulit, id confirmat Lyranus. *Voluntarie magis volens esse cum avunculo suo fideli, & iusto quam cum aliis remanere.* Forlan nil esse magis proficuum bonum, quam agere cum personis bonis, & qui honorem Dei in fronte gestant, scivit nec in hoc deceptus fuit. In hoc imitemini Loth, & iuterim vobis documentum Theognidis Philosophi, & Poetae linquo.**

Te conjunga bonis, & ab eis plurimum discere.

ac itote in pace,

Handwritten notes in a cursive script, possibly a marginal gloss or commentary, including the word 'licet'.